

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (Partij voor de Dieren)
(d.d. 6 januari 2009)

Nummer
2236

Onderwerp
Ecologische Wantijzone

Bijlagen:

- 1) fotoweergave van het betreffende Wantijgebied:
<http://www.youtube.com/watch?v=X48bMKMbbF8>
- 2) kaartmateriaal van het betreffende Wantijgebied
<http://www.youtube.com/watch?v=HDCLlpyREWA>

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Het Wantij en de Vlij

Het Wantij is een ruim 7 kilometer lange slingerende zoetwater getijdenrivier dat voor diverse zeldzame, bijzondere en beschermde flora en fauna een belangrijke verbinding vormt tussen de Beneden Merwede in Dordrecht en de Sliedrechtse Biesbosch. De Sliedrechtse Biesbosch vormt een onderdeel van het Nationaal park De Biesbosch dat een Wetlandstatus heeft en aangewezen is als een Natura 2000-gebied. Een luchtfoto van Dordrecht met betrekking tot het Wantij is ter verduidelijking bijgevoegd.

Recentelijk is in de Sliedrechtse Biesbosch een verbinding gemaakt naar de Beneden Merwede, waardoor het Wantij een ecologische bypass voor de Beneden Merwede geworden is. Door de grotendeels kale basalten oevers van de Beneden Merwede en de vele industrieën (bijvoorbeeld Dupont), heeft de Beneden Merwede een groot deel van de ecologische functie verloren.

Het Wantij wordt omzoomd door waardevolle getijdennatuur (zie bijgevoegde foto's). Zeldzame, bijzondere en beschermde planten en dieren kunnen zich vanuit de Biesbosch, dat dienst doet als brongebied, verplaatsen via de Wantijoevers en het Wantijpark naar stroomafwaarts gelegen natuurgebieden als de Sophiapolder (Deltanatuur) en Oude Maas (Natura 2000). Het is een nog uniek stukje ongerepte natuur midden in een stad!

Het gedeelte van het Wantij als deel van de Sliedrechtse Biesbosch is vanaf de Ottersluis tot de Sionpolder beschermd in het kader van Natura 2000. In het vervolgtraject werden de natuurlijke waarden van de oevers door gemeentelijke plannen regelmatig bedreigd. Ten westen van de rondweg N3, het eindtraject van het Wantij, worden de natuurlijke waarden het meest acuut bedreigd en is zelfs een 400 meter

lange griendoever volledig ontmanteld. Het Wantij is onbeschermd daar waar het in de gemeente Dordrecht stroomt.

De Vlij is een circa 2 km lang riviertje dat langs de oost- en zuidzijde van het Wantijpark loopt. Het loopt dood bij de Oranjelaan. De Vlij staat in directe verbinding met het Wantij. Ook hier komen zeldzame, bijzondere en beschermde planten en dieren voor.

Het Wantijpark

Het Wantijpark neemt als stadspark een uitzonderlijke positie in binnen de Nederlandse stadsparken. Dat komt onder meer doordat de buitendijkse delen rondom het park ook onder invloed staat van getijdenbewegingen. Daarnaast heeft het Wantijpark met het Wantij en de Wantijoevers een ecologische verbinding met de Biesbosch en de Dordwijkzone.

Dankzij de bijzondere ligging, de getijdenwerking en de ecologische verbinding hebben zich in het park belangrijke natuurwaarden ontwikkeld. Het park vormt zowel het begintraject als het eindtraject voor migrerende planten en dieren.

Planten en dieren kunnen zich - via deze meest geschikte route - vanuit de Biesbosch verplaatsen via het Wantij, de Wantijoevers en het Wantijpark naar de stroomafwaarts gelegen natuurgebieden.

Getijdennatuur

De oevers van het Wantij en de rivier het Wantij staan onder invloed van getijdenbewegingen. In het Wantij is een krachtige stroming aanwezig met als gevolg een intense uitwisseling en verdergaand transport van flora en fauna. **Het Wantij is als het ware de slagader van de Sliedrechtse Biesbosch.**

Gebied onder druk

Door allerlei planologie staat het gebied de laatste jaren onder druk.

- Er zijn plannen geweest om een deel van de zuidoever van het Wantij, ten oosten van de N3, boomvrij te maken. Deze plannen zijn tegengehouden omdat er beverburchten aanwezig zijn.
- Een geplande fietsbrug naar het Wantijpark. Over de Vlij is een 80 meter lange fietsbrug gepland, waarbij voorbereidingen in de vorm van een onevenredige grote boomkap en opentrekken van de bodem hebben plaatsgevonden. Ook is de oever van de Vlij kaal gemaakt.
- Het omzagen van circa honderd langs de oever groeiende wilgen in een belangrijke beverbiootop in het Wantijpark, langs de griendoever van de Vlij.
- Het gemeentebestuur van Dordrecht wil het gebied ten behoeve van recreatie en verkeer ontsluiten en exploiteren. In 2005 is reeds besloten tot de aanleg van een aantal bruggen in dit stiltegebied en ook beschermd waterwingebied.

Deltanatuur

Deltanatuur is de verzamelnaam voor de nieuwe gevarieerde, grote waterlandschappen in de Biesbosch en langs rivieroevers en kustrandenvan de Zuid-Hollandse eilanden. In Deltanatuur komen natuur, recreatie en veiligheid samen.

West-Nederland verstedelijkt in hoog tempo. Er is een tekort aan natuur voor ontspanning. **En aan ruimte voor planten en dieren.** Om deze problemen aan te pakken, werken in Deltanatuur de rijksoverheid, de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant, lokale overheden en maatschappelijke organisaties met elkaar samen.

Deltanatuur ondersteunt lopende projecten maar zet vooral ook nieuwe natuurontwikkeling in gang door landaankoop en landruil. Ieder afzonderlijk Deltanatuurproject moet kunnen uitgroeien naar een omvang van ten minste 500 hectare. Als het project Deltanatuur in 2010 afloopt, moet er 3.000 hectare nieuwe natte natuur gerealiseerd zijn.

Deltanatuur is actief in vijf verschillende deelgebieden. Ieder deelgebied heeft zijn eigen specifieke kenmerken en mogelijkheden. De deelgebieden zijn Biesbosch, Noordrand Goeree-Overflakkee, Spui, Zuidrand Hoekse Waard en Oude Maas en Noord.

Biesbosch

De Biesbosch is een zoetwater getijdengebied van internationale allure. Deltanatuur versterkt de samenhang tussen de Brabantse, Dordtse en Sliedrechtse Biesbosch. De waterveiligheid wordt groter als natuur wordt gecombineerd met meer ruimte voor de rivieren.

Oude Maas en Noord

Naast de brede wateren van Haringvliet en Hollandsch Diep zijn er in de Zuid-Hollandse Delta nog enkele andere echte getijdenrivieren: rivieren als de Oude Maas en de Noord. Beide lopen dicht langs steden en dorpen, de oevers zijn hoog en dicht bewoond. De ruimte is beperkt, maar op de plaatsen waar er wel iets kan, ontstaat hele bijzonder natuur.

1. *Bent u het met onze fractie eens dat het Wantij als verbinding tussen verschillende beschermde natuurgebieden, ook een beschermde status zou moeten krijgen om de ecologische functie van het Wantij met maatregelen te kunnen beschermen? Zo ja, hoe gaat u dit realiseren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Het Rijk werkt aan een AMvB Ruimte. Op grond daarvan moeten de provincies in hun provinciale Structuurvisie en bijbehorende verordening de ligging en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastleggen. In dat kader zullen wij de gehele EHS in Zuid-Holland, zoals die thans globaal in de streekplannen is opgenomen, nog eens goed tegen het licht houden. De streekplannen zijn door latere (her)begrenzings in natuurgebiedsplannen en toevoegingen, zoals de robuuste verbinding (Groene Ruggengraat) op sommige punten achterhaald. Verder willen we ook nog eens bezien of alle onderdelen van de EHS wel zijn aan te merken als 'van provinciaal belang'. In dit verband zullen wij ook een oordeel geven over het al dan niet opnemen van het Wantij in de EHS. Dit geheel zullen wij voorleggen aan PS, die de ligging en begrenzing van de EHS uiteindelijk dienen vast te stellen. Dit zal naar verwachting eind 2009 plaatsvinden. Ons voorlopige oordeel is dat de natuurwaarden van het Wantij en delen van de oevers zodanig zijn dat opname in de EHS gerechtvaardigd lijkt. Het oostelijk deel van het Wantij (ten oosten van de Sionpolder) is overigens al onderdeel van de EHS en tevens aangewezen respectievelijk aangemeld als Vogel- en Habitatrichtlijngebied. Indien het westelijk deel van het Wantij aan de EHS zou worden toegevoegd dan is ook dit deel beschermd tegen (ruimtelijke) ingrepen voor zover deze een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden hebben. Het treffen van maatregelen om de natuurwaarden van het gebied

te herstellen of te vergroten kunnen wij echter niet afdwingen. Daarvoor ligt het initiatief bij de gebiedspartijen.

2. *Op dit moment wordt er door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) Natura 2000-gebieden aangewezen. Inmiddels zijn er 148 gebieden voor definitieve aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 en 2008 ter inzage gelegen. De procedure voor de resterende gebieden start in 2009. Bent u bereid aan het Ministerie van LNV een positief advies te geven om het Wantij (inclusief het Wantijpark en de Vlij) in aanmerking te laten komen voor een Natura 2000-status? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De Minister van LNV heeft de Biesbosch in 1996 aangewezen als Vogelrichtlijngebied en in 2003 aangemeld als Habitatrictlijngebied. Het oostelijk deel van het Wantij, inclusief de aangrenzende natuurlijke oevers oevers (ten oosten van de Sionpolder) valt binnen de begrenzing van deze speciale beschermingszone, het westelijk deel niet. De Minister van LNV heeft het ontwerp-aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied Biesbosch (het gezamenlijke Vogel- en Habitatrictlijngebied) nog niet in procedure gebracht. Volgens de planning zal dit ontwerp-aanwijzingsbesluit in mei 2009 ter visie worden gelegd. Indien blijkt dat zich ook in het westelijk deel van het Wantij habitats- en leefgebieden van soorten bevinden waarvoor de Biesbosch als Natura 2000-gebied wordt aangewezen en dat deze substantieel bijdragen aan de instandhoudingsdoelen voor dit gebied, dan zullen wij de Minister van LNV daarop in onze zienswijze attenderen.

Toelichting vragensteller

Recentelijk is in de Sliedrechtse Biesbosch een verbinding gemaakt naar de Beneden Merwede, waardoor het Wantij een ecologische bypass voor de Beneden Merwede geworden is. Ook is het Wantij van belang als ecologische verbinding voor soorten van en naar de diverse natuurgebieden in de bebouwde kom van de gemeente Dordrecht.

- 3a. *Bent u bereid het Wantij (inclusief de Vlij) op te nemen in de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur? Zo ja, op welke wijze en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie ons antwoord op vraag nr. 1.

- 3b. *Bent u bereid het Wantij (inclusief de Vlij) op te nemen in Deltanatuur? Zo ja, op welke wijze en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Nee. Binnen het programma Deltanatuur is geen ruimte meer voor nieuwe projecten.

Toelichting vragensteller

Op de Plankaart van het Streekplan Zuid-Holland Zuid staat niets vermeld over in de toelichting genoemde punten waardoor het gebied (het Wantij, het Wantijpark en de Vlij) onder druk staat. Verwijzend naar de toelichting is dit echter wel het geval.

- 4a. *Kunt u zo specifiek mogelijk toelichten op basis van welke argumenten en overwegingen u een verklaring van geen bezwaar ex artikel 19, lid 1 van de oude Wet op de Ruimtelijke Ordening voor het oprichten van een voet-/fietsbrug over de Vlij, tussen Wantijdijk en Wantijpark hebt afgegeven?*¹

Antwoord

Het oprichten van een fiets-/voetbrug tussen het Wantijpark en Jeugddorp is in overeenstemming met de ter plaatse geldende bestemmingsplannen. Om het pleziervaartverkeer een verbinding te geven tussen de Vlijhaven en het Wantij heeft de gemeente gekozen voor een beweegbare brug. In de beroepsprocedure tegen de bouwvergunning is door de Raad van State vastgesteld dat de voorzieningen/techniekruimte c.a. van de beweegbare brug in strijd zijn met de voorschriften van de bestemmingsplannen. De onderhavige vrijstellingsprocedure heeft dus slechts betrekking op deze strijdigheid. Wij zijn van mening dat het realiseren van een beweegbare brug in plaats van een niet-beweegbare brug niet in strijd is met het provinciaal ruimtelijk beleid.

- 4b. *Op welke wijze hebt u de zorgvuldigheid van deze afgifte gewaarborgd, aangezien binnen een zó korte tijd (verzoek ontvangen op 3 november 2008 en verklaring afgegeven op 18 november 2008) een verklaring van geen bezwaar is afgegeven? ¹)*

Antwoord

De procedure van een verklaring van geen bezwaar is vastgelegd in artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Daarin staat onder andere waaraan een aanvraag moet voldoen en dat wij, alvorens een besluit te nemen, de Inspecteur van VROM horen. Zowel de inspecteur als wij zijn van mening dat de aanvraag is voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing, de zienswijzen voldoende zijn weerlegd en het bouwplan niet in strijd is met rijks- en provinciaal beleid. Ten slotte verzekeren wij u dat de snelle afdoening van de verklaring van geen bezwaar niet ten koste is gegaan van de zorgvuldigheid.

Den Haag, 17 februari 2009

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

M.H.J. van Wieringen-Wagenaar

J. Franssen

¹ Uw brief met uw kenmerk PZH-2008-998287